СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 76. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 3-го квітня 1939. — No. 76. Jersey City, N. J., Monday, April 3, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОДІЇ В ЕВРОПІ НАГЛЯТЬ ПРЕЗИДЕНТА

ВОРМ СПРІНҐС (Джорджія). — Президент Рузвелт, який виїхав на відпочинок до Джорджії, перед ґазетярами заявив, що він пильно слідкує за подіями в Европі і стоїть з американськими амбасадорами в европейських краях у постійному телефонічному звязку. Положення в Европі дуже напружене, говорив президент. Правдоподібно йому прийдеться перервати свої вакації і чимскорше вертати до столиці. У Вашинґтоні президент буде старатись передівсім, щоб конґрес змінив невтральнестевий акт, даючи президентові більше право в справах виповідження війни, чи активної помочі котрійсь із воюючих сторін. Президент говорив, що Гітлер, захоплюючи Чехію і Словаччину дав доказ, що йому ходить не лиш про збирання чисто німецьких народів, але також про домінацію над Европою, чи навіть світом.

ФАРЛІ ДУМАЄ КАНДИДУВАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Приятелі Фарлого, головного федерального почтмайстра, не дуже задоволені з того, що деякі демократичні кола ставлять кандидатуру Джана Ґарнера на президента на перше місце, а його тільки як заступника. Фарлі хоче сам кандидувати, а його приятелі запевняють, що він дістане велику скількість голосів, тому що він молодший від Ґарнера, а також беззастережний прихильник політики нового розділу.

Із заходів приятелів Ґарнера та Фарлого виходить, що президент Рузвелт таки рішився більше не кандидувати, тому дав тиху згоду своїм приятелям, щоб вони заздалегідь убігались за кандидатури.

ПОСАДНИК ЛЯ ҐВАРДІЯ „ЗРІВНОВАЖИВ" БУДЖЕТ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія не любить незрівноваженого буджету. Бо переконаний, що на далеку мету витрачувати більше, ніж чоловік заробляє, не добра політика. Тому, коли йому предложили проєкт буджету міста на черговий фіскальний рік, він пообтинав деякі позиції так, що відразу зрівноважив буджет. Цілий буджет міста Ню Йорку виносить тепер 593 міліони долярів.

РУДИЧА УСУВАЮТЬ З АДВОКАТСТВА.

НЮ ЙОРК. — Бувшого суддю Рудича, якого усунено з судівства за хабарництва, тепер адвокатська палата хоче усунути й з адвокатства. Голова адвокатської палати в Брукліні, Арчер, попросив від спеціяльного прокуратора Еймина тих документів, на основі яких усунено Рудича з судівства.

ПРИСЯЖНІ СУДДІ БЕРУТЬ ВІДТИСКИ ПАЛЬЦІВ.

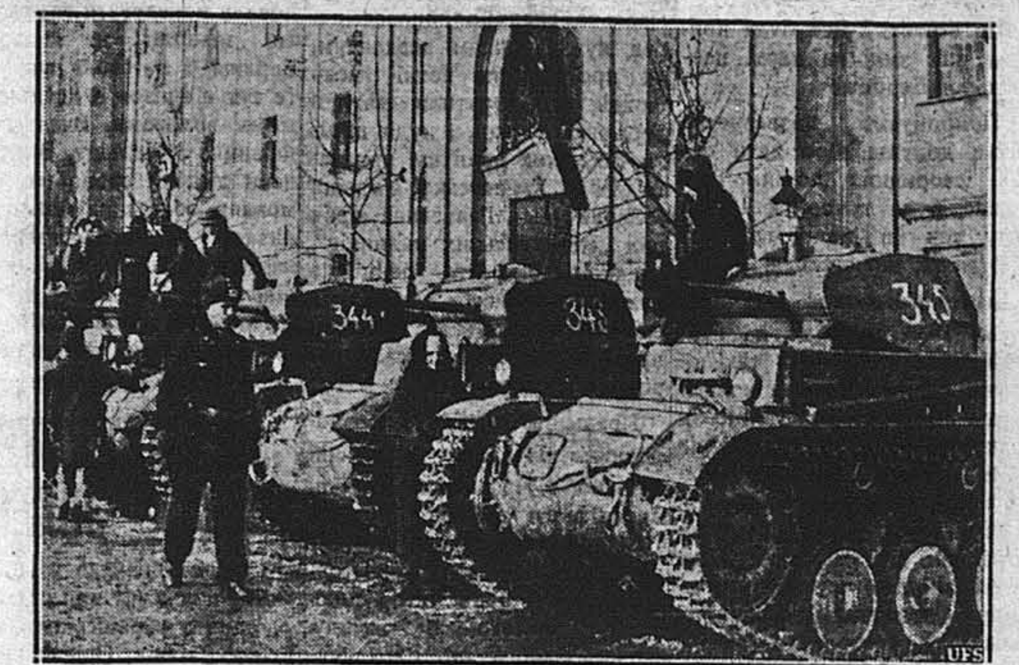
НЮ ЙОРК. — Присяглі судді, які мали судити одну розправу, на прохання засідаючого судді добровільно згодились зробити відтиски своїх пальців і ті відтиски відіслати до слідчого бюра в Вашинґтоні. Суди хочуть запровадити цю моду всюди, щоб в той спосіб знеохотити деяких кримінальних типів від присяжного судівництва. Бо недавно були розкриті такі випадки, що злочинці дісталися на лаву присяжних суддів і звідтам „судили" та увільняли інших злочинців. По відтисках пальців можна в Вашинґтоні пізнати, чи хто має за собою кримінальний рекорд, чи ні.

ПОЛІТИЧНА АФЕРА В АРҐЕНТИНІ.

БУЙНОС АЙРЕС (Арґентина). — Арґентинський уряд зарядив гостре слідство в справі одного документу, на основі якого виходилоб, що націстична Німеччина хоче захопити арґентинську провінцію Патаґонію. Та провінція є великости цілої Німеччини, а має мешканців всего 77,000. Супроти цього німці твердять, що моральне право вимагає, щоб цей край віддати так перенаселеному народові, яким є Німеччина. Арґентинський уряд дотепер досить прихильно ставився до Німеччини. Тому цей документ викликав таке велике враження. Уряд не виключає можливости, що згаданий документ не є автентичний, тільки провокація, розчислена на те, щоб попсувати добре відношення до Німеччини.

ПОМІЧ МАЛИМ БИЗНЕСМЕНАМ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар торговлі Гопкінс удався до президента, щоб з ним передискутувати свій новий плян відносно фінансових позичок малим бизнесам. Гопкінс є того переконання, що малим підприємцям треба давати позички на поправу їх підприємств і то не конче такі позички, які знаходилиб якусь цілковито певну ґарантію звороту.

ДІТИ ДІТЬМИ

Діти все цікаві. Чеські діти в Празі влазять на німецькі повзи, що недавно заняли чеську столицю, та заглядають до їх середини. Навіть якась старуха собі зацікавилася панцирними автами й машиновими крісами.

АРЕШТУВАННЯ РЕВІЗОРА РСУК.

В Голині (Калущина) поліційні органи арештували 28. м. ревізора РСУК п. Омеляна Павлюка. Причина арештування, яке відбулось у кооперативі, де п. О. Павлюк переводив провірку книг, невідома.

СУД НАД КОМУНІСТАМИ.

Перед карним трибуналом у Львові станули в середу Сахер Бер Кернер, Реґіна Льоренц, Мальвина Розенблят, Ернестина Бірнбавм, Пляґер, Драйзін, Шенфельд і Ґольовнер, обвинувачені за державну зраду з 97. статті. Обвинувачені як члени „Комуністичного Союзу Молоді Західньої України" вели аґітацію серед робітників, членів професійних орґанізацій у комуністичному дусі. Поліція знайшла в них усіх при трусах багато брошур і писем комуністичного змісту.

САМОВБИВСТВО СТАРШИНИ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

На вулиці Кілінського у Стрию знайшли Івана Дзюбу, б. старшину армії УНР, у непритомному стані і відставили його до місцевого шпиталю. Дзюба намагався відібрати собі життя, напившись якоїсь трійливої течі.

ЗАБОРОНЕНА АНКЕТА.

Пишуть нам: З огляду на прилюдний спокій жидачівське старосто заборонило анкету. у справі дрібної ощадности, що її скликав був на 27. II. „Український Банк" у Журавні. Такий самий мотив ляг в основу інших заборон українських громадянських сходин у тутешньому повіті.

БУДУЮТЬ КОСТЕЛ.

Фірма „Ґодуля" в Майдані, пов. Дрогобич, будує костел коштом 200,000 зл.

ГИНУТЬ ВІД ОБСУНЕННЯ СНІГІВ.

Париж. — У Піринеях трапилося кілька великих обсипів снігів. У них згинули 28 осіб. Жертвами падали звичайно робітники, що працювали в горах.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА ТЕМОЮ НАРАД СОЮЗУ СХІДНО-ГАЛИЦЬКИХ ДІДИЧІВ.

28. лютого відбулись У Львові загальні збори Союзу східно-галицьких дідичів, на якому займались основно українською справою. Реферували: Віктор Чарковський-Ґолеевський, д-р Кшечунович та Франц Розвадовський. Після того відбулась дискусія.

КАРИ НА СВЯЩЕНИКІВ.

Стрийський та журавенський суд майже кожного тижня засуджують греко-католицьких священиків. На днях покарали в Журавні о. декана Музичку з Чертежа за проповідь про Карпатську Україну в церкві карою 10-місячного безоглядного арешту та гривною 250 злотих. За подібну справу судили рівнож о. Таруняка зі Сулятич та цю справу передали до Стрия. Стрийський окружний суд засудив о. Василя Лаврися з Монастирця і Миколу Зіняка з Новошин по 5 зл. кари за образи „Думи мої". О. Любомира Головецького з Журавна засудили на 6 місяців за „заміну польських назвищ на українські".

КРАЙ БЕЗ СТАРИХ ДІВЧАТ.

Сіям є тим щасливим краєм, де число старих дівчат мінімальне. Кожна дівчина, яка до 30 року не знайде там чоловіка — сама або коли її не виберуть — має право звернутись до держави, щоб вона знайшла їй подруга. Держава така щаслива, що охочих до подружжя має вдовіль. Це — карані за ріжні переступства, але більшість із них не злочинці. Кожний чоловік, що нарушує закони, попадає на державну листу тих, яких силоміць оженять. У Сіямі мають дуже песимістичний погляд на подружжя, коли за кару мужчин женять. Ясно, що за малі промахи нікого не женять силоміць і мужчина має право вибрати собі жінку сам. Злочинці дістають від держави старі жінки, погані та недобрі. Законодавство має головно на увазі, щоб не дати вигинути своїй расі. Сіямці вірять теж у те, що перевірили на практиці, а саме, що жінки можуть направити і найгірших.

„НАРОДНИЙ ДІМ" В УРМАНІ ЗГОРІВ.

В Урмані пов. Бережани згорів 28. м. м. будинок „Народнього Дому". Пожежа вибухла внаслідок підпалу „невідомого" справника.

ЗАСУД СВЯЩЕНИКА.

Польська преса пише, що в Золочеві присудом окружного суду покарано гр.-кат. адміністратора у Тростянці Великів, пов. Зборів, о. Станислава Ґрафа 3-місячною безвідкличною вязницею і гривною 100 зл. за „оклеветання управителя школи у Гнідаві Станислава Бару за вчинки, незгідні з виконуванням службових обовязків".

КАРА ЗА МЕТРИКИ.

В окружнім суді у Станиславові закінчився процес проти о. крилошанина Івана Лятишевського, пароха в Ланчині та проти о. Андрія Лакусти, пароха в Красній, повіт Надвірна, яких обвинувачено в українщенні польських назв при вписаних до метрикальних книжок та у виказах осіб, що вони їх предкладали владі. Суд признав вину обох священників і засудив їх на кари по 6 місяців вязниці, умовно завішеної.

ПЕС — ПОЛІТИЧНИЙ УТІКАЧ.

Франція залита еспанськими втікачами. Багато з них не може втікаючи на чужину розстатися зі своїми улюбленими домашніми тваринами. Одна старенька пара з Барсельони взяла зі собою курку та півня, інший утікач віз собаку, яку 370 його товаришів недолі проголосили своїм „добрим духом". Коли французька влада відобрала їм собаку, лякаючись випадків з дітьми чи сказом, собака посаджена у клітку відмовилась від їжі і булаб здохла з голоду, якби не були її звільнили. Собака заслужила на ласку, бо вона беручи участь у війні, віднаходила ранених на полях битви, серед гранат і скорострілів. Вона спасла більш як 1,000 людей. Їй дозволили вернутись у табор для втікачів, де привитали її з тріюмфом.

ЗГИНУЛИ ЛИЦАРСЬКОЮ СМЕРТЮ

ЛЬВІВ. — „Діло" подає на підставі звідомлень У.П.С. з Відня таке:

Між тими, що згинули трагічною смертю в останніх днях у Карпатській Україні, є шеф президії уряду Карпатської України радник Кочерган і начальник Калиняк. Між тими, що їх розстріляли мадяри є д-р Росоха, відомий молодий політичний діяч і секретар першого сойму Карпатської України; відомий поет і письменник Василь Ґренджа Донський, редактор часопису „Нова Свобода" і голова „Просвіти" з Рахова Улинець. Генеральний секретар Українського Національного Обєднання А. Ворон є ранений і перебуває у вязниці. Диригент державного театру „Нова Сцена" збожеволів у вязниці. Заступник предсідника сойму і голова УНО, дир. Федір Ревай пропав без сліду. В Солотвинських Долах мадяри постріляли багато українців. Мадярська преса стверджує, що по дорогах лежать трупи і ранені члени Української Народньої Оборони.

О. ВОЛОШИН МАЄ БУТИ В ЛОНДОНІ.

ЛЬВІВ. — „Діло" подає за аґенцією Аваса, що президент Карпатської України о. д-р Авґустин Волошин виїхав з Білгороду до Лондону, де відбуде наради. Було це 20. березня.

ПОВОДЯТЬСЯ ЛЮДЯНО В — РУМУНІЇ.

ЛЬВІВ .— „Українські Вісти" подають через свого кореспондента з Букарешту, що доля української делеґації, що виїхала до Будапешту нікому невідома. З Карпатської України вивтікало багато до Румунії. Тих утікачів перевозять до чотирьох місцевостей у Семигороді, а саме до Бистриці, Нешацу, Деж і Керле. З утікачами поводяться румунські власти людяно. Це неправда, що румуни замкнули перед утікачами границю, або що їх передають у руки мадярів. Не впускають тільки жидів. Характеристичне, що румунська преса не містить ніяких неґативних вісток про Карпатську Україну.

ЯК НА БУКОВИНІ?

На Буковині останні події відбилися сильним відгомоном. Спочатку було пригноблення. Тепер його місце займає гордість з приналежности до народу, який так по геройськи вміє боронити свого краю. І румуни не мають слів подиву для постави Карпатської України.

„ВИЩА КУЛЬТУРА".

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — З листа до „Свободи": „У Бережанах вибили поляки всі вікна (76 шиб) в парохіяльним домі, де живе парох о. Евзебій Бачинський, відомий народний діяч. Шиби вибивали камінними плитами з хідника. Тому повивалювали і віконні рами. Потім внесли до пароха велику деревляну паку, помальовану на чорно і сказали таке: „Проше покропіць, то здехла Украіна!" Потім ту паку забрали і занесли до української церкви в ринку".

КРОВАВИЙ ТЕРОР.

ЛЬВІВ. — Бережанщина ще далі обнята кровавим польським терором. Від неї зачався останній польський пацифікаційний похід у звязку з симпатіями, які наш нарід виявляв для Карпатської України.

БОРОНИТИМУТЬ ПОЛЬЩУ.

ЛОНДОН. — Зайшла подія, яка готова започаткувати нову англійську політику супроти Німеччини, а то й Европи. Англія заявила, що боронитиме Польщу всіми засобами, як вона буде нападена. Навіть у випадку, якби Німеччина хотіла силою забрати Данціґ. Кажуть, що таку саму обіцянку дасть вона і Румунії, а навіть і Юґославії. Все це звернене очевидно проти Німеччини. Франція зобовязалась дати таку саму допомогу. Як Німеччина уступить, то Лондон готов стати центром і диктатором Европи.

ПОЛЬЩА РАДІЄ.

ВАРШАВА. — Польща аж заходить з радости, що дістала від Англії й Франції приречення оборони її територіяльної ненарушимости. В Польщі певні, що тут тепер не буде для Англії ніякого викруту. Вона буде мусіти боронити Польщу без усяких застережень.

СОВЕТИ НЕДОВІРЧИВІ.

МОСКВА. — Совети раді з протигітлерівського бльоку, але не є задоволені, що їх не втягають до нього формально. Це головно через Польщу, яка не хоче бути в дуже тісній спілці з Советами. Польща каже, що вона не може дозволити на те, щоб на її землях могли бути совєтські чи німецькі війська. Це надто небезпечне для неї.

ЗАКІНЧЕНО ТОРГ УКРАЇНСЬКОЮ ЗЕМЛЕЮ.

БУДАПЕШТ. — Мадярщина забрала долину ріки Уж і має у своїх руках нове залізниче получення з Польщею. За те відступила Словаччині два села.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЖАХЛИВА ПЯТНИЦЯ

Минула пятниця це останній день того місяця, що нагадує нам повсякчасно мученичу смерть нашого Ґенія, що то вказав своєю творчістю і своїм мучеництвом, куди і як нам іти, щоб дійти до вільної України.

Ось та пятниця принесла нам почту з Европи, а з нею і многі картини з чужинецької европейської преси, що представляють, як Карпатська Січ боронила Рідну Землю перед мадярською окупацією.

Шевченко, коли промовляв до українських почувань, нагадував нам, як наші предки вміли боротись, слави добувати, а також, і серед найстрашніших мук, гинути за Україну. Його слово, як знаємо, потягнуло вже за собою величезні жертви, зложені на вівтарі Батьківщини. А тепер до тиж жертв долучилися ще й ті геройські сини нашої Нації, що вже загинули, чи далі гинуть в Карпатській Україні. А як вони гинуть і в яких обставинах, можна пізнати також і з вище згаданих картин. Многі з них уже появились і в американській пресі. І то того самого дня, себто цеї самої пятниці, коли ми одержали часописи з Европи. Значить, що не тільки в Европі, але й тут в Америці міліони людей мають нагоду вдуматись в траґедію українського народу, коли оглядають як ведуть Стрільця на розстріл за те, що, як пишуть чужинецькі ґазети, боронив вірно свого рідного краю — Карпатської України. Побачуть ті люди на картинах мадяра, що витирає кров з баґнету, замоченого в українській крові, в крові геройських борців за волю. Побачуть там і стареньку матір, що зложила руки як до молитви і благає мадярських дикунів пощади для свого сина, що певно уже також між неживими.

Та сама пятниця принесла нам з почти і українські часописи зі Львова, що переповнені траґічними відомостями про смерть і розстріли многих наших передових людей в Карпатській Україні. А листи з краю, що надійшли, доповнили ґазети відомостями про новий пацифікаційний похід проти українського народу в Галичині.

У тій траґедії була одначе одна потішаюча вістка. В листі зі Львова пишуть нам таке: „Ми приготовані на найгірше. Може дійти до цього, що ціле українське життя обмежиться тільки до родини і церкви, хоч навіть і в церкві буде воно дуже обмежене. Та те, що ми тепер пережили, слухаючи буквально цілісенькі ночі, до самого рана, радія з Хусту, Відня, Будапешту, Братислави чи Праги, вправді хвилево вивело нас усіх з рівноваги, заляло слізми, але тепер так скріпило у завзяттю, що тільки смерть, і ніщо інше, а тільки смерть, може нас спинити у нашому шляху . . ."

Жахлива була та пятниця, що нам те усе принесла. Та чи попадати в розпуку? Ні! Нам треба, затиснувши зуби з болю, вдесятеро збільшити нашу працю для Рідного Краю. І тим одиноким пошанувати память погибших і розстріляних.

КІНЕЦЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

(Надіслане з Праги).

Події в середній Европі йдуть таким блискавичним темпом, що навіть очевидцеві цих змін важко за ними слідкувати. Чехо-Словацька республика від дня 14. березня перестала істнувати. У вівторок, 14. березня, словацький сойм проголосив незалежність словацької держави, а в середу, 15. березня, німецьке військо окупувало Чехію. 14. березня мадярське військо повело наступ на Карпатську Україну.

Що сталося? Яка була причина цих змін на карті центральної Европи?

Попробуємо позвязувати нитки докупи, щоб дати образ історичних подій. Тоді можна буде говорити і про вину тих чи інших ґруп та осіб за те, що сталося.

Коли оглянутися на події осени 1938 року, то на перший плян виринають такі основні факти: рішення конференції великодержав у Мінхені 1. жовтня і постанова арбітрів — міністрів Ріббентропа і Чіяна в Відні. Цим були вирішені границі чехо-словацької републики. Від Чехії відійшли землі, заселені переважно німцями. Словаччина та Карпатська Україна втратили території, переважно заселені мадярами. Чехи, словаки і українці мужньо перенесли наслідки постанов цих конференцій. Для словаків та українців в книзі історії відкрилася нова сторінка: вони почали будувати свої автономні держави. Між федеративною державою чехів, словаків та українців та її сусідами почали творитися нормальні відносини. Здавалося, що нова Чехо-Словаччина, позбавлена турбот воєнно-дипльоматичних, буде надалі розвиватися в мирі до щасливої будучности. На жаль, це так тільки здавалося. Бо були **між самими чехами** такі настрої, котрі **фатально** вели чеську державу до ліквідації Не буду тут входити в подробиці „високої політики". З висот політики зійдемо в буденне життя, в настрої маси чеського суспільства, в психольоґію цього народу, що виробилася протягом останніх 20 років. а тих 20 літ самостійного життя правила в державі чехословацькій **чеська** нація. Німці, словаки, мадяри, українці, поляки були громадянами **„другого сорту"**. Уряди, школи, старшинські посади в війську, стипендії, концесії — все це було доступне в першу чергу чехам, в малій мірі словакам, але не іншим так званим меншинам. За 20 років чехи напродукували велику силу бюрократії: урядників, старшин війська, поліціянтів, учителів і ін. Майже кожний **десятий чех** був державним **службовцем.** Якщо взяти на увагу ще й родини чеських урядовців, то число осіб, що жили з „державного жолоба", складало дуже велику частину цілого чеського народа. Зрозуміла річ, що зменшення своєї території чеська нація відчула найболючіше. З областей судетських та з Словаччини посунули десятки тисяч чеських державних службовців додому. Празька влада опинилася перед дуже тяжким завданням, як прогодувати сотні тисяч людей, що втратили вигідні державні посади, і куди поділи тих, яких мали ще прислати уряди Карпатської України і Словаччини. Галаслива юрба цих „міністерських радників", „надкомісарів" та офіціялів вимагала для себе „місця під сонцем", оббивала пороги празьких міністрів, писала, нарікала, протестувала.

Празький уряд був безпорадний. Провідні політичні чинники в Празі не зрозуміли лиховісного значіння Мінхена і Відня: їм здавалося, що буря минула, а тому можна вернутися до **старих метод** політики. Всім чехам, без виїмку, не подобалося, що Словаччина будує **свою** автономну державу, бо бачили в тім загрозу, що й решта чеських урядовців буде з Братислави прислана Празі „до диспозиції". Теж і автономні стремління карпатських українців були сіллю в оці для чехів, бо вони звикли тільки командувати нашим народом. Ось з того виникла ідея — післати туди бравого ґенерала, щоб у Карпатській Україні завів „поржадек" (порядок). Була зроблена спроба **воскресити старе москвофільство** проти відродженого українського руху. **Немилою** несподіванкою для чехів була блискуча перемога Українського Національного Обєднання на **виборах** до карпатсько-українського сойму 12. лютого 1939 року. Проте в Празі не відмовилися від свого наміру — обмежити, а то й **зовсім знехтувати** права українського народу. Прага не хотіла скликати українського сойму. Декретом празького уряду усунено найенерґійнішого українського діяча міністра Ревая і віддано Карпатську Україну на ласку і неласку ґенерала Прхали.

І цей, не зважаючи на протести українців, почав з Хусту „урядувати".

Чеська бюрократія заворушилася: коли отсе вдалося посадити свого родака в Хусті, в Карпатській Україні, то чом не спробувати **„завести порядок" у Братиславі,** між словаками? Задумано — зроблено. Уряд д-ра Тиса усунено військовою силою. На Словаччину кинено кілька дивізій чеського війська. Чеське радіо так і заявило, що, мовляв, зміна осіб на „Підкарпатській Русі" (слово „Україна" чехам далі неприємне!) внесла спокій між людність, і що те саме треба зробити і на Словаччині...

Нам, що бачимо ці події зблизька, здавалося, що всі ці свої протиконституційні діла Прага чинить з благословення Німеччини. Але це було не так. Чеські політичні чинники почали показувати силу супроти „меншин" не за згодою Берліна, а на свою руку. Проте тут є звязок з деякими чужими впливами. Вказують на Францію і Польщу. З Франції чехи дістали слово надії, що, мовляв, обставини можуть змінитися і що чехам треба держатися супроти Німеччини вільніше.

Польська дипльоматія, завжди двоєдушна, теж піддержувала цю ілюзію в чеських політичних кругах, обіцяючи утворити разом з Францією „протинімецьку коаліцію". **З Варшави радили чехам,** що для добросусідських відносин з Польщею Прага мусить ліквідувати „українське огнище" за Карпатами. Ходили чутки також про зближення чехів до СССР...

Ось так Прага „вскочила" в цю нову політичну гру. Дня 12. березня, і перед тим, виникли сутички між чехами і німцями в чеських землях. Празька влада про це мовчала. Але Німеччина не хотіла чекати далі. Ще 30. січня німецький канцлер Гітлер казав, що він сподівається, що Чехо-Словаччина забуде минуле і виявить добру волю до співпраці з Німеччиною. Колиж у Німеччині побачили, що в настроях чехів супроти Німеччини нічого не змінилося, тоді рішено не ждати. Берлін піддержав відділення Словаччини, а Чехію окупувало німецьке військо.

В. Г.

„НЕ ЗАБУДЬТЕ, ЩО НАС НА ЗЕЛЕНОМУ КЛИНІ 75 ВІДС."

Ці слова вписав у мою памятну книжечку при кінці 1920. р. один з українських далекосхідніх діячів. Прізвища його не подаю, бо він живе сьогодні у Владивостоці в обставинах большевицького режіму, щасливо оминувши сумної долі багатьох тамошніх українських діячів із років пореволюційного національного здвигу. Та ці слова нераз вкладали мені перо в руки, щоб пригадати нашому громадянству українських поселенців над Амуром, Уссурою і Тихим Океаном, серед яких довелось мені поверх два роки жити і працювати.

Таких, як я, галицьких українців, було більше. Були і старші віком і такі, що перебуваючи значно довше серед українських земляків на Далекому Сході, мають неабиякі заслуги в будженні національної свідомости тамошніх наших земляків та в їх організації. Правда — з них вернулись тільки одиниці. Дехто, як б. член Далекосхідного Секретаріяту (секретар освіти) і б. редактор владивостоцького щоденника „Щире Слово" Іван Гадзаман, перебувають досі — як зачуваю — в дуже невідрадних, просто траґічних умовинах на Далекому Сході під большевиками. Інші, як Петро Марчишин, передісталися своєчасно на територію Манджурії і працюють сьогодні в Харбіні (Марчишин вибраний 29. січня ц. р. заступником голови Української Національної Кольонії). Ще інші з галицьких українців, колишніх заслужених діячів серед наших поселенців на Зеленому Клині, щойно недавно видісталися зпід большевицького режіму, як ось Василь Кійович, що тепер живе у Варшаві.

Роля галицьких українців, тих, що колись перебували як полонені на безмежних просторах Сибіру, в розбуджуванні національної свідомости серед тамошніх, здебільша зрусифікованих, українців досі ще чекає свого насвітлення. Та безліч „Українських Громад" і „Просвіт", що мов гриби по дощі виростали, починаючи від 1917. р., особливо здовж сибірського залізничого шляху — в немалій мірі є заслугою галицьких українців.

Та це справа окрема, яка теж може згодом прийде на чергу і знайде свого історика чи своїх мемуаристів.

Тепер актуальніша справа Зеленого Клину. Політичні події, які розгортаються на наших очах, зокрема звязок осі Рим—Берлін з акцією Японії на Далекому Сході та противобольшевицьке наставлення цих трьох великодержав створюють не тільки пригожу атмосферу для оборони наших поселенців на Зеленому Клині від большевицького насильства, але просто накладають це як обовязок, особливо обовязок тих, що знають Зелений Клин з автоспії.

Загальні збори української національної кольонії в Харбіні 29. січня цього року приняли між іншим ось-таку резолюцію:

„Загальні збори, як речник волі і національного хотіння 800-тисячного українського населення Зеленого Клину над Тихим Океаном, як збір синів великої нації, апелюють до цілого світу, в першу чергу до Ніппону і Манджу-Ді-Го, мати зрозуміння для визвольної боротьби українського народу за свою самостійну Державу в Европі та для боротьби за визволення Зеленого Клину, якого українське населення перебуває під тяжкою окупацією і кривиться в боротьбі проти большевизму та комунізму."

Цю справу повинна перебрати теж українська пропаґанда в ріжних центрах Европи, особливо в тих державах, які зацікавлені у протибольшевицькій акції.

На тих галицьких українцях, які своїм колишнім побутом і працею на Зеленому Клині звязані з цією далекою нашою кольонією та користуючись колись її гостинністю, затягнули супроти неї моральний довг, тяжить обовязок бодай нашому громадянству пригадати ці далекі, але рідні сторони, і нашій пропаґанді за кордоном дати матеріял, яким вона моглаб користуватись, обороняючи наші слушні права над берегами Тихого Океану.

Тому вважаю необхідним, щоб усі, які перебували на Зеленому Клині, списали те, що ще тямлять зі свого побуту, зі своєї праці й помічень. Матеріяли (спогади, документи, знимки тощо) прохаю надсилати на мою адресу до „Діла". Якщо не буде можливо видати їх окремою книжкою, то віддам їх „Червоній Калині" для окремого числа „Літопису", присвяченого українській справі на Далекому Сході.

Цей заклик чи пак прохання відноситься теж до осіб поза державними межами Польщі, зокрема п. п. Петра Марчишина, Павла Яхна й інших у Харбіні, що брали участь у національній праці серед українських поселенців та території Зеленого Клину.

Можливо, що відсоток українців між Амуром і Тихим Океаном сьогодні через відому військову кольонізацію, переведену в останніх роках большевиками(дещо обнизився. Та це не зменшує конечности обстоювати політичні і національні права українського населення на Далекому Сході, тих поселенців-хліборобів, що колись, їдучи туди місяцями, заки дістались через тайґи і бездоріжжа на своє місце, перші промощували шлях цивілізації та своїм потом створили те багатство, з якого пізніше їх так безсердечно ограбили, проскрибуючи навіть їх рідну мову, як контрреволюцію і буржуазну забаганку. — („Діло"). **Вол. Несторович.**

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.
Частина перша.

(44)

— Що я за один і по що приїхав, цього не скажу ні тобі ні визирові, а тільки самому ханові. Розходиться о здоровля вашого великого володаря. Коли ти мене не вишлеш сейчас до хана, то будеш зрадником. Сейчас давай мені нового коня і проводиря, щоб завів мене туди, де знаходиться тепер ваш хан. Коли не віриш, боїшся мене безоружного, то вели мене закувати; мені це байдуже, бо я потребую бачитися з ханом. Я тобі ще раз повторяю, скоро мене сейчас не пустиш до хана, то зле на тім вийдеш.

Атталик велів дати Кудеярові нового коня і вирядив десять людей, щоби проводили. Треба було переїхати пятьдесять верст; на другий день рано Кудеяр прибув до місця, де перебував хан.

На березі Альми розложено багато шатер; один пестріший від другого, нерівної високости, але найвижче, найпростіше інайпишніше було шатро Девлет-Ґірея; ціле його шатро було з шовкової тканини а на нім ханське знамя з виображенням місяця.

За шатрами вельмож розложилися вулицями полотняні шатра всіляких купців, продаючих товари, а передовсім харч. Куди хан їде з своїм двором, туди за ним їдуть купці, являється місто, торгове, гучне; відтак з відїздом хана щезає і появляється на іншім місці, і так на кримськім півострові являються та щезають міста з шатер, доки вкінці ханові не забагнеться вертати до Бакчисараю, або пійти з своїми ордами чи то на москалів чи на ляхів.

День перед тим забавлявся хан ловами; вечором по ловах гостився з вельможами, а ніч проводив з одною з своїх жінок.

Ще хан відпочиває і спить, а Кудеяр напірно домагається, щоби його пустити до хана. Капуджі-баші, сторож дверей ханського шатра, говорить йому: „не можна будити хана", — а Кудеяр опирається при своїм: — коли не збудете, хан розгнівається; справа дуже важна!

Капуджі-баші повідомив про це евнуха; евнух здвигнув плечима, розмахнув руками і допитливо глядів на Кудеяра, а Кудеяр все своє:

— Сейчас збудіть хана, справа важна!

Ханське шатро ділилося на три кімнати. Перша кімната простора їдальня, де хан пирує; труга — для наради, де хан радить з мурзами над справами; третя — спальня.

Евнух ввійшов до спальні збудив хана і відпровадив красавицю задним входом до гаремного шатра, що стояло поруч з ханським. Хан обмився рожаною водою, обувся в вишивані перлами черевики, надягнув халат, приперезав шаблю, накрив голову баранячою шапкою з брилянтовим пером, розчесав покудлану борду, прочитав на борзі намаз і ввійшов до їдальні.

— Приведіть його сюди, — сказав хан.

Кудеяр ввійшов до їдальні, поклонився до землі і проголосив:

— Най ясніший хане, могучий володарю! Злі люди хотять тебе погубити і посадити на престолі Тохтамиш Ґірея. Ось тут його письмо.

Девлет-Ґірей встромив свої вибалушені очи в письмо. Чоло його поморщилося, а коли скінчив читати, страшна лють виражалася на його лиці.

— Це письмо до Алай-Каза — сказав хан. — Чи ще може злучився хто з ним проти мене?

— Мурза Акмамбет, Алтин-Ягази; за них ручу, що вони зрадники; але вони мають ще союзників, як я чув між іншими мурзами.

— А ти сам що за один? — питав хан.

— Бідний русский невільник — сказав Кудеяр.

— Бачу, — заявив хан — що говориш правду; письмо це найліпший доказ. Сам Бог тебе післав. Від цеї пори наша воля така, що ти вже не невільник, а мій перший приятель, спаситель. Як звешся?

— Юрко Кудеяр.

— Як і де ти попав у неволю?

— Мене — відповів Кудеяр — вислав царський воєвода для переговорів у турецьку твердиню на Дніпрі, а мене Турки підступом схопили, багато літ мучили у вязниці, а відтак продали твому мурзі Акмамбетові.

— Терпів ти тяжко, — сказав хан — але будеш нагороджений щедро. Все марниця, все порох в порівнанню з чеснотою, а ти чесний.

Хан приказав скликати всіх своїх мурз, що були з ним, глянув на них строго і сказав:

Хто з вас мені приятель і слуга, а хто ворог? Між вами є тайні злодії: вони удають рабів перед мною, повзають як змиї і тайно підготовляють для мене яд. Але й ви, що чванитесь своєю преданністю, длячого ніхто з вас не повідомив мене про заговір проти мене, чому не постарався відвернути від мене тайно загострений кинджал? Не ви мене спасли, лише той чужинець, поганин, нещасний невільник. Він для мене більший приятель, як ви всі. Покло́ніться йому, подякуйте! Величайте його: він спаситель вашого государя! Дай йому гарні одяги з моєї власности, повішу йому на шиї тяжкий ланц з чистого золота, щоби заступав йому ті кайдани, в котрих він стільки літ мучився; він буде їсти і пити так як їсть і пє спасений ним володар. Дам йому службу, жінок, винагороджу грішми, посілостями, всім, чого забажає. Девлет-Ґірей вміє нагородити спасителя свого життя.

— Великий володарю, найясніший хане! — сказав Кудеяр. — Дякую Богові, що приказав мені прислужитися тобі. Це не моє діло, а Боже. Колиж твоя ласка, то пусти мене у рідний край, там маю жінку і свій дім.

— Чуєте який він розумний, — сказав хан — не собі приписує добре діло, а Богові. Улем, що знає закон, не міг би мудрішого слова проречи. Все зроблю їй приятелю, чого забажаєш, але тепер ми поїдем у Бакчисарай. Ви, мурзи видасьте справедливий суд над виновниками, а ти Кудеяре, допоможеж викрити злодіїв; скінчився суд, а тоді коли схочеш, поїдеш обдарований після своїх заслуг, але до цеї пори, прошу тебе, лишися у нас, будеш жити в моїм дворі, в чести, достатках і славі!

(Далі буде).

ОБОРОНЦІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

(Х) Під ударом революційного зриву 1917 року тріс обруч, що силоміць вдержував поневолені Москвою народи в державних рямцях російської імперії царського типу. Переємники московської імперіяльної ідеї, ховаючись за революційні гасла, прапори й транспаренти, приспали чуйність гноблених царською Москвою народів і зуміли цей обруч сяк-так наново поштукувати. Встановлена таким чином червона російська імперія спинила на деякий час процес усамостійнювання тих народів, що їх вязало з Москвою лише безприкладне насильство московського режіму.

По одному боці барикати.

Вистарчило перших натяків в останніх місяцях на можливість повалення червоної російської імперії, щоб під прапором оборонців тієї імперії станули всі московські люди одним фронтом. Недавні вороги й здавалось би неприєднані противники опинилися по тім самім боці політичної барикади. Велике братерство інтересів членів панівної нації настроїло на один акорд і наказало говорити спільною мовою контрреволюційного ґенерала Денікіна й червоного команданта Ворошилова, старого ліберала й масона Керенського й большевицького диктатора Сталіна, конституційного демократа Мілюкова й фірманта теперішнього крівавого большевицького режіму, совнаркова Молотова і т. д. і т. д.

Всі вони, хоч і приодягнені в ріжні партійно-ідеольоґічні накидки, були й остали московськими імперіялістами; всіх їх зєдинила загроза існування російської імперії.

Не маємо змоги задля браку місця наводити й порівнювати арґументи, що ними намагаються переконувати всіх і вся про конечність недоторкальности російської імперії, згадані представники протилежних здавалось би партійно-ідеольоґічних напрямків. Згадаємо лише, що споріднення думки в них таке сильне, що цілі уступи їхніх писань, чи промов при обговорюванні питання „українського сепаратизму" і можливостей відокремлення України від Москви, подібні до себе як дві каплі води.

Російська імперія на операційному столі.

Про таку можливість заговорив в останніх днях п. Павло Мілюков на сторінках редаґованого ним дуже впливового московського роденника в Парижі „Послєднія Новості" в статті „Історична арматура українізму" (ч. 39 з 19. лютого ц. р.). На цю статю варта звернути увагу з трьох оглядів: 1) автор її визначний московський історик і політичний діяч, колишній провідник конституційно - демократичної партії („кадетів") й посол до думи, де за царських часів він обороняв культурні права українського народу, міністер закордонних справ першого Тимчасового Уряду в 1917 р., а тепер один з найчільніших представників московської еміґрації; 2) на площині його поглядів видко найкраще основні оборонні лінії політичних позицій московського імперіялізму й напрямні пропаґандивного наступу проти української політичної думки внутрі самого українства й на зовні; 3) становище п. Мілюкова є клясичним доказом на те, що нема в світі такого московського демократа, чи ліберала, який жертвував би ідеєю московського імперіялізму (навіть в його большевицькому, чи царському виді) для тріюмфу демократичної, чи ліберальної засади в межах етноґрафічної Московщини.

П. Мілюков кінчить свою статтю кількома твердженнями й запитами, що криють в собі суть і ціль його публичного виступу:

„Лише російська імперія могла завести українців через Новоросію на Чорне море, а тепер українці не визнають за ніким іншим, лише за собою право й претенсії до володіння над ним.

„Отже навіть ґеоґрафічна передумова українського політичного відродження — продовжує автор — була створена російською імперією, поминаючи інші, державницькі, економічні, культурно - освітні та інші передумови'.

„Чи при хірурґічній ампутації (відорванні України від Москви — Ред.), яку обстоює тепер ціле українство, зможе воно само зберегти ці надбання хоч би виключно для себе, залишаючись зі своїми 40 міліонами населення, замісць 170 міліонового населення цілої імперії?" — закінчує автор свою статтю.

Хоча п. Мілюков не договорює до кінця своєї думки, то ціль його ясна. Він хоче сказати, що не Київ, але Москва була автором і виконавцем історичної місії панування словянства над Чорним морем і що з цього титулу належиться Москві право як не господаря, то співгосподаря над чорноморськими берегами, а що ні господарство, ні співгосподарство Москви над Чорним морем не є можливе при відорванні і відокремленні України від Москви, тому Україна мусить творити з Московщиною одну державно-політичну цілість.

Такий є властивий сенс писання п. Мілюкова про „історичну арматуру українізму", якого претенсії і права до виключного політичного і господарського володіння над північними берегами Чорного моря, не є — на думку автора — історично оправдані.

А тимчасом у світлі історичної правди не Москва, але Київ як політичний український центр був єдиним автором ідеї господарської та політичної експанзії з метою опанування берегів Чорного моря вже в заранні української історії. Походи київського князя Олега на Царгород, завзята боротьба українського козацтва з татарвою і турками власне за геґемонію на Чорному морі — це достаточні докази виконування українством історичної місії над Чорним морем. На шляху тієї місії працював однаково завзято український плуг і український меч впродовж довгих століть, а назва Чорного моря — Козацьким морем, говорить ясно про моральне й історичне право до нього.

Москва відограла лише ролю експльоатора успіхів тієї історичної місії українства і з цього титулу ніяких моральних претенсій і прав до господарства, чи співгосподарства мати не може.

Москва мала в минулому куди кращі нагоди для праці над здоровими і сильними підставами едности Сходу Европи, ніж тепер. Мав таку нагоду і сам п. Павло Мілюков, коли був при владі. Не використав тієї нагоди і тому між іншим свій 80-літній ювилей народин мусить він святкувати сьогодні на вигнанні у Парижі.

Згадка про ті часи, коли п. Мілюков як голова партії, т. зв. „кадетів", обороняв у царській думі культурні права українського народу, казалаб нам з почутям признання за мужність шукати в московському таборі за приятелем українства, п. Мілюковим.

Та даремні наші розшуки, бо не може бути приятеля українства в таборі оборонців російської імперії. Оборона культурних прав українського народу в царській думі була подиктована теж лише інтересом російської імперії і мала на меті усунення, або принаймні відсунення загрози розбиття і повалення тієї імперії.

Не вдалося п. Мілюкові врятувати царської імперії перед розвалом, не вдасться тепер врятувати йому й російської імперії Сталіна. — („Новий Час").

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЙОНҐСТАВН, О.

Концерт Т. Шевченка.

Цього року відбувся концерт в честь нашого ґенія Тараса Шевченка, в неділю 12. березня. Концерт був відмінний від усіх попередніх. І то тому, бо у ньому взяли участь наші закарпатські браття. Тому концерт перейшов своєю величю всі попередні. Комітет свята, а був ним уряд Злучених Орґанізацій і грекокатолицької парохії Прсв. Тройці — доложив всіх старань, щоб свято випало величаво. Програма концерту складалася з 4 частин, які виповнили 4 відмінні хори. Свято відкрив предсідник комітету п. Н. Волинчак. Вступне слово виголосив о. І. Забава. А відтак вийшов на сцену хор з угро-руської церкви Пр.Діви Марії зі Стілтону під проводом свойого дякоучителя п. М. Вукшти і відспівав 4 гарні українські пісні і молитву „Богородице Діво". Тим виповнив першу частину свята.

Другу частину зачала молоденька учениця Ольга Смеречанська рефератом про життя і діяльність Т. Шевченка. Відтак виступив діточий хор, під проводом дякоучителя п. А. Когута, і відспівав уміло три пісні і ґрупову деклямацію, в якій виступили П. Бура, П. Даровська, Р. Стахура і Т. Стахура. По тім два хлопчики, сини п. М. Тукшти. відограли дует на піяні, а Й. Бароляк ученик п. М. Вукшти, відограв скрипкове сольо. Закінчила ту діточу частину Галя Петрик, донька Д. Петрика своїм гарним рефератом в анґлійській мові.

Головним бесідником був п. М. Хандога, редактор „Народного Слова" що виголосив гарну і річеву промову, в якій виказав значіння ґенія для народу. Промова зробила велике враження на зібраних, а особливо на присутніх на галі наших закарпатських братів, котрим він старався промовити до серця і переконати їх, що вони є діти одного народу — одної матери України, а не „русскі" чи „мадярони".

По промові предсідник оголосив збірку і перерву. Збіркою занялись Ст. Мош, І. Павловський, І. Бойко, А. Набережна, М. Була і В. Дубас.

По перерві виступив знову другий угро-руський хор, з церкви св. О. Николая, під проводом дякоучителя І. Хорвата. Цей хор також відспівав чотири пісні, а між тим п. А. Фітяк віддеклямувала гарно „Тополю". Закінчено цю частину деклямацією „Покліц Кобзареві" Ст. Яворська.

Четверту частину свята виповнив своїми піснями хор „Боян" при церкві просв Тройці, під умілим проводом дякоучителя п. А. Когута. Деклямували в цій частині К. Недоступ, а свою власну деклямацію виголосив п. Осип Угрин. Найбільше оплесків дістали за свій дует п. Іван Панько і Ф. Васько.

Свято закінчено маленьким сценічним образком „Одної ночі" яку відіграли п. Т. Періг, П. Ліщак, Т. Петрик, М. Мамрич і Ірина Тарнавська.

Кінцеве слово виголосили предсідник Н. Волинчак і о. Іван Забава, а від себе ще й п. М. Хандога.

Концерт був справжньою славою і окрасою для громади Йонґставну. Участь угро-руських українців була великою атракцією свята. Тому галя була виповнена по береги. Це свято зробило велике враження на всіх присутніх. Також і матеріяльний успіх був вдоволяючий. Збірка принесла разом з продажю відзначок і кендів $98.22. По обтягненню розходів за галю та інше осталось чистого доходу $51.97, які комітет свята наразі затримав у себе через катастрофу на Карпатській Україні, бо ті гроші були призначені для неї.

Жертвували по $1: І. Павловський, о. І. Забава, М. Тимочко, Д. Темник, Н. Н.; по 50 ц.: І. Паньків, М. Мацейко, Т. Періг, С. Ворожбит, Й. Білик, Ю. Ткачишин, І. Гулич, Т. Вус, М. Катинський, І. Кравець, О. Угрин, В. Дубас, В. Зубик, І. Іванчук, Д. Войтович, М. Юристовська, Ю. Поточний, І. Шкапяк, П. Стахура, П. Боднар, С. Мош, Т. Була, П. Бирка, І. Дубас, І. Натишак, О. Волос, Т. Вус, І. Даровський, Т. Бойко, І Шевчишин, В. Білан; по 25 ц.: В. Павлик, В. Сорока, М. Філь, К. Лишиганич, Е. Війтишин, І. Мигаль, І. Маркевич, А. Бурий, Р. Маркевич, Г. Сухар, В. Терлецький, А. Винник, Ю. Литвин, М. Сетник, О. Петрик, А. Катинська, А. Роман, Н. Набережна, М. Терлецька, М. Сухар, М. Лодин, В. Фурман, О. Доровський, О. Черніга, М. Козьоринський, М. Білан, П. Філь, П. Сухар, Т. Ворожбит, М. Дорошенко, Ю. Войтович, М. Шевчишин, Ю. Грубяк, М. Кремінь, К. Сіка, М. Лабай, М. Сухар.

КОМІТЕТ СВЯТА.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

GROUP HERE SEEKS TO MAKE UKRAINE DEMOCRATIC STATE

Opening of a Ukrainian Bureau in Washington to enlist American support in a movement for establishing an independent democratic Ukrainian state was announced yesterday.

Eugene Skotzko, director of the bureau, said its aim was to give "a true interpretation of the Ukrainian national question, and to work for a proper and friendly understanding of that question by the American public."

Skotzko, 32-year-old Ukrainian, a naturalized American, pointed out the Ukrainian nation includes about 48,000,000 persons, all subjects of other states, Russia, Poland, Rumania, Hungary. He said if Hitler extended domination to the Ukraine, the oppression of its people could be no greater than at present. "Our fight for independence would go on the same," Skotzko said.

(Washington Post, March 25, 1939)

U. S., INCUBATOR OF NATIONS: FREE UKRAINE MOVE LAUNCHED

By a Staff Correspondent of The Christian Science Monitor.

WASHINGTON, March 27. — Once more the United States is serving as hospitable incubator for a nation struggling to be born, as it did so prolifically during the late war and peace-making period. Ukrainians in the United States have burst again into activity here with the unsettlement of eastern Europe, and have set up a Ukrainian Bureau in Washington.

But American Ukrainians are anxious to disassociate themselves from the Nazi push toward South Russia, anxious to prevent themselves from becoming the cat's-paws for imperial ambitions. In a stetement issued here, they say:

"The present-day Ukrainian national problem ... originated with the Ukrainian people and no one is entitled to speak in behalf of the Ukrainian cause but Ukrainians themselves and leaders of the Ukrainian national movement ... for centuries, and particularly so today, Ukraine has been the victim of misrepresentation on the part of the powers who rule the conquered country. There is nothing Ukrainians can do prevent the flow of insinuations which attempt to link the Ukrainian question with other causes, and in the face of the all-prevalent opinion of Ukraine being an alleged objective of designs on the part of some quarters, Ukrainians can only insist on being the sole bearers and interpreters of the Ukrainian national ideal, and they endeavor to keep the picture of the Ukrainian national question clean and clear in the opinion of the outside world."

Link to Democracies

Ukrainians are seeking to associate their group with the democracies, saying: "The Ukrainians were among the first nations in Europe to introduce democracy into their national life many centuries back."

Since the Ukrainian nationalist movement in Europe has in years past derived much support, financial and otherwise, from Ukrainians in the United States, this affiliation with democracy may have some effect upon current and projected agitations abroad.

Indeed, a split between the American end of several European nationalist movements, and their present manifestations abroad, is becoming marked. A group of three different peoples met March 26 in Pittsburgh where, 21 years ago, the Pittsburgh pact provided for a harmonious adjustment among Czechs, Slovaks and Ukrainians, or Carpatho - Russians. The three groups met with the utmost accord, and formed a committee for a national convention to meet in Washington May 15. They will seek to reorganize the independence movement which flourished in the United States in 1918 and contributed mightily to construction of the Czech-Slovakian State.

Plea for Independence

The Ukrainian group which has set up headquarters here is not cooperating with the foregoing organization, but seeks outright independence. It outlines its aim as follows:

Establishment of the bureau was necissitated by the present state of international affairs. Amidst the titanic political and ideological contest that is going on in the world today, the Ukrainian nation raises a voice in behalf of its natural and historical rights. It is one of the largest nations in Europe which, due to its historical misfortune, was subjected for the past several centuries to the rule of other neighboring powers. It was only about 20 years ago that it revived, for a period of several years (1917-1920) its sovereign and united Ukrainian National Republic which was recognized, de jure or de factor, by most European powers.

Today the stateless Ukrainian Nation strive with all its means toward recreation of an independent Ukrainian State, composed of all the Ukrainian territory in Europe, within its ethnographical boundary, stretching from Hungary, Rumania, and Poland down to approximately the Don River in the east, and from White Russia and Russia proper down to the Black Sea and the Caucasus.

Thus once more American groups are furnishing much organization, publicity, and funds for nationalist movement of Europe. The United States is still an incubator.

(The Christian Science Monitor, Boston, March 27, 1939)

UKRAINIANS ESTABLISH PUBLICITY BUREAU

In order to acquaint the American people with the Ukraine and the movement among its people for national independence, a Ukrainian Bureau, sponsored by American citizens of Ukrainian descent, has been established in Washington.

Purposes of the bureau include diffusion of information on the history and present-day social and economic conditions of the Ukrainian people, according to an announcement issued by the bureau's council.

Eugene Skotzko of New York is director.

(The Evening Star, Washington, March 24, 1939)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УРИВОК З ЛИСТА З РІДНОГО КРАЮ.

„Я тепер знайшовся на Карпатській Україні. Мусів я туди втікати перед проклятими поляками. Крився я від Різдвяних Свят перед поліцією, а нарешті і криття бракувало. Мусів я тікати з рідного села ген, далеко, аж на Карпатську Україну. Не думай собі, що за якусь крадіж. Ні, за політику.

„Через гори Карпати дерся мов звір. Через день сидів у лісі, а вночі йшов на манівці. Два дни не їв нічого, аж доки не натрапив на якесь село. Надибала мене і моїх товаришів польська гранична сторожа і почала до нас стріляти. Я був попереду всіх і мені вдалось втекти. Не знаю, що сталось з іншими, бо перед кулями ми всі розбіглись.

„Тепер я в Карпатській Україні. Тут молода держава і не має звідки дати утікачам удержання. Коли можеш, брате, то поможи. Ти мене мало знаєш, а я тебе. Бо я малий був, як ти виїхав до Америки. Родичі померли і маєтку мені не лишили, тільки 50 злотих. Цілую тебе, Твій брав Василь".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Члени зап. Тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союзу, ніколи не забувають на народні цілі. І цей раз вони зложили на Рідну Школу коляду в сумі $123, які уряд переслав через Обеднання на призначену ціль. Жертводавцям щира подяка.

Петро Кучма, секр.

КОГУС, Н. Й.

На народні цілі.

Союз Українок в Когус, Н. Й., переслав через Обеднання $30, з призначенням: на визвольну боротьбу $20, на політичних вязнів $10.

Ольга Коник, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На народні цілі.

На річних зборах Союзу Українок, від. 23 в Дітройті, ухвалено $28 на народні цілі: по $10 — політичним вязням і Рідній Школу, а $8 для побитої ляхами пані Іванни Блажкевич.

За уряд: Анастасія Кізел, предс.; Марія Слопецька, секр.; Ева Стаськів, кас.

ВИКАЗ КОЛЯДИ НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

58-мий від. ОДВУ в Вест Істон, Па.

Колядувати ходили: М. Підгайний, І. Дишевський, В. Боднарський, Д. Вересюк, С. Колодруб, М. Колодруб, Г. Яворський, М. Яворська, О. Дишевська.

Зложили: Д. Когут $2; М. Підгайний $1.25; по $1: О. Гриньків, П. Гарасимович, А. Допілка, М. Прузьняк, Т. Терлецький, О. Пель, Ф. Сагатий, М. Колодруб, І. Мелимук, І. Вересюк, І. Богуцький, І. Габрилович, о. М. Колтуцький, М. Загорійко, М. Горон, Т. Фотій, В. Терлецький; по 50 ц.: В. Боднарський, П. Гавур, І. Дишевський, П. Ксьонжик, М. Брикса, М. Райс, Д. Ільницький, М. Питела, М. Гримач, Г. Яворський, С. Копач, С. Борецький, І. Савчук, П. Бордун, В. Литвин, З. Загачевський, В. Савчук, М. Рекрут, С. Яворський, С. Терлецький, І. Осцюк, В. Струк, М. Терлецька, І. Рудавський; М. Потучко 70 ц.; І. Карманюк 40 ц.; по 25 ц.: В. Гарабін, А. Капраль, І. Терлецький, М. Кузьмяк, І. Мазурик. Разом $36.60. Розходу було $2.10, а чистий дохід призначено так: $24.50 на визвольну боротьбу, а $10 на Рідну Школу.

23-тий від. ОДВУ в Алентавн, Па.

Колядували: Р. Бойко, О. Попик, А. Максимяк, П. Яремчук, Н. Гнат, М. Мельничук, С. Андрухів, І. Фартух, І. Зазворський, М. Рудакевич, В. Климань, С. Хомик, М. Хомик, Й. Климань.

Жертвували: М. Паращак $4; по $2: М. Бобеляк, 151 від. У. Н. С., 147 від. У. Н. С., Укр. Гор. Клюб, о. Й. Филима, М. Мельничук; Ю. Олесь $1.50; по $1: Г. Хома, А. Салащ, Н. Саврук, І. Зазворський, Т. Лось, С. Маркович, С. Чорній, С. Андрухів, В. Нипюк, Н. Фартух, С. Петрищький, А. Салащ, І. Сокальський, І. Рудакевич, В. Ярема, І. Лобас (мол.), Т. Савечко, П. Малий, Г. Фаршняк, І. Завидюк, Д. Рудакевич, М. Верніховський, Д. Слота, О. Кубах, М. Яремчук, І. Майстрів, Т. Мацелюх, С. Мешко, М. Мушастий, Т. Саврук, П. Пундяк, А. Максимюк, Д. Турчин, Р. Бойко, І. Білань, О. Попик, Т. Божко, І. Радьо, А. Блащак, П. Фартух, П. Кметь, І. Совечко, Н. Процак, Н. Гнат, З. Гуцайлюк; І. Сивий 75 ц.; по 50 ц.: А. Вітик, М. Блащак, П. Терефенко, І. Тхорик (мол.), П. Рудакевич, Г. Бандура, Г. Порохняк, Т. Король, Ева Гиба, Н. Кадубець, Г. Біленький, М. Фариняк, І. Когут, Л. Гулман, Я. Матківський, І. Коромець, О. Когут, В. Кіщак, Н. Антонюк, І. Лобан (ст.), І. Кушнір, Кліфорд Бехбол, М. Паланиця, Ю. Ценкий, Г. Саврук, І. Рисько, П. Марковчак, К. Крамар, В. Климань, І. Заяць, Д. Барчак, І. Падус, П. Логоцький, С. Кошолюз, Н. Коченаш, А. Колодій, О. Колодій, З. Позебанчук, Т. Пошко, А. Климань, І. Федорчак, А. Борковська, К. Волянська, Ю. Сілвер, М. Пушкар, М. Дзівик, Н. Худик, В. Мархоний, І. Писанчин, Н. Камак, В. Рахоліз, М. Хомик, М. Ходоба, Г. Тиколіз, В. Гришко, С. Сідловський, Ю. Ганаз, П. Бойко, І. Марущак, Е. Брянко, В. Прокопець, Д. Кіцак, П. Грабовинський, В. Касич, К. Дацик, О. Клапко; М. Качмар 30 ц.; по 25 ц.: А. Котик, З. Войтович, К. Мало, Г. Валах, К. Гулькевич, С. Яремій, К. Збрик, С. Стабай, К. Бахно, І. Фаник, Г. Лаготій, М. Світлаа; М. Розняк 15 ц. Без малих видатків ($1.85) чистий дохід в сумі $103.60 розділено так: $54.60 на визвольну боротьбу, а $50 на допомогу Карпатській Україні.

10-тий від. ОДВУ в Ню Йорку.

Колядували члени відділу.

Зложили по $5: С. Угорчак, С. Яворський, О. Гумовська, М. Близнак, П. Задорецький, С. Ковбаснюк, М. Хархаліс; по $4: П. Ярема, Е. Брик; Н. Пришляк $3.50; о. Л. Весоловський $3; по $2: К. і Й. Полонські, Жуковський, Авраменко, І. Калавський, М. Кучма, Гелета, Т. Гнат, о. Л. Чапельський, С. Абрагамовська, М. Баран, Городняк, Баран, А. Гелетій, Д. Костишин, В. Величко, І. Семенко, С. Гурин, Н. Клюба; Т. Гавуляк $1.50; Ловчий $1.30; по $1.25: Сешук (Нова Україна), К. Дзвоник, М. Бес; по $1: А. Івасючко, К. Верхоляк, Зигайло, К. Гуль, М. Щур, Шеремета, Роман, Сурмач, Голігроцький, Вабіщук, Кравець, Козак, І. Клиса, В. Грушовський, П. Заяць, С. Кмето, М. Келер, Прилуцька, Гула, П. Демчук, О. Боляк, М. Гайовий, Р. Ейбіл, М. Петрик, К. Баран, К. Герман, П. Приступа, В. Гнатків, С. Абрагамовська, Комарянський, Дарчук, В. Струж, Дмитрик, Мельник, Зеленський, Макарчук, А. Кальба, І. Мороз, Л. Мороз, Г. Стадницький, Тарнопільський, Котлярський, С. Ковальчук, П. Ікалович, Н. Сіснетський, А. Чайка, М. Пізнак, В. Кузик, Р. Рибак, К. Борек, К. Лисяк, С. Бойко, К. Гавяк, Р. Сидор, Н. Дзуран, К. Боднар, І. Драган, М. Калікура, М. Пелех, Г. Романишин, Р. Гнатів, К. Кріль, Е. Площанська, В. Сцібайло, П. Прядка, Е. Білецький, Е. Данильчук, О. Василишин, Ф. Олексюк, С. Мельник, П. Датско, М. Бунда, М. Гулий, П. Головчинський, В. Матейко, А. Данильчук, М. Святий, І. Карапура, Галунко, П. Білик, О. Канаш, В. Гордучинський, М. Гураль, І. Чорній, К. Луцік, Д. Олещук, І. Перчишин, Децик, І. Кучмак, М. Колосівський, Я. Колосівський, І. Цимбалістий, П. Шепелява, О. Сиска, М. Трибущик, М. Саган, Баранкевич, Т. Миращ, М. Кокснстий, С. Камінський, М. Саловська, Лаба, Пробрецький, Коваленко, І. Стечишин, Г. Гармаш, І. Доскоч, С. Вішньовський, Порада, С. Майдан, М. Дробик, О. Зеньовітс, Карпес, С. Шолгі, П. Лещук, Бранський, Д. Конюх, П. Стасюк, Я. Купчинський, Д. Лопатчук, С. Оліщів, Г. Гнатків, М. Пізнак, Р. Тзарук, Д. Левицький, Т. Галтів, О. Василишин, П. Багрій, Бучко, І. Палозиншин, С. Тулоп, М. Гула, І. Мельник, М. Коваль, Н. Новак, В. Бабій, Ф. Карбач, М. Цембрівський, В. Фурик, П. Гаврищ, В. Чарнецький, А. Фурик, М. Глучак, В. Бих, І. Дмитерко, С. Кудлич, М. Кий, І. Бих, С. Липецький, Волтис, І. Готра, Пасічник, Гудей, К. Липка, В. Гериш, М. Шкварок, Н. Станіславська, Вінтоняк, Пруделюк, П. Ковальський, Марущак (н), Баран, Рокицький, Е. Білецький, Лузна, Т. Руснико, С. Гарецький, Хома, Квониха, А. Савулс, П. Умипик, В. Баран, Федорик, Романчук, П. Бошовський, Третяк, М. Скубова, Н. Саластінок, Е. Остров, Баран, Мельник, К. Грендис, Швець, А. Семенко, І. Кучмак; Т. Петрок 80 ц.; Чемик 75 ц.; по 50 ц.: А. Девін, Т. Хуннік, Сікора, Кастук, І. Палега, Городницький, Мирощ, Маговий, Сеган, А. Дарчевська, А. Григус, П. Береговський, Е. Кропач, Е. Мартин; А. Лопацька 75 ц.; І. Кадай, Я. Небельський, Дишук, Г. Бакатюк, П. Папроцька, О. Карпович, І. Палкий, С. Скиба, Н. Когут, М. Василишин, Т. Петришин, М. Рибак, Й. Крохмальний, Тучнонір, Николин, Процишин, Щода, В. Дідик, К. Трач, Олексів, Г. Стек, Папроцький, Пермінок; Кохановський і Н. Н. по 25 ц.; В. Грицко, Д. Олійник, М. Роман, С. Драган; М. Галаховський 25 ц.; Демків, Босий, Н. Н., Колосович, Станько, М. Олексів, М. Савіцький, Федик, Сагарок, Гриляк, Городецька, Семанчук, Химич, Слиш, Філянович, Невицький, М. Спожарський, О. Гуль, Шевчук; по 25 ц.: Пришляк, О. Данилюк, К. Вілгош, Сеницин, Саган. Разом $327.25.

12-тий від. ОДВУ — Філядельфія й околиця.

Філядельфія, Па.

Колядували: п-ні М. Рутецька, М. Ворончак, Т. Свистун, С. Сеньків, С. Ялечко, В. Сапелюк, Е. Ситкевич, М. Пасічник, п-ні А. Свистун, п-ні Ситкевич, Л. Ворончак, М. Волошанський.

Зложили по $5: В. Граб, М. Занчук, о. І. Савчук; Вік. Рутецька $4; по $3: М. Самбір, М. Насевич; по $2: С. Сеньків, А. Рутецький, П. Пентраш, М. Дубас, М. Головатий, Й. Ваврів, І. Хобот, П. Протасевич, П. Романів, І. Зубик, Укр. Гор. Клюб, Г. Рибачок, Е. Просіцький, Клюб в Кліфтон Гайтс, С. Боринак, І. Кобзар, М. Сивуляк, Г. Прайс, М. Вонечук, А. Пащук, Й. Михайлюк; по $1: А. Сеньків, Т. Свистун, С. Товт, В. Николаїв, О. Хромчак, А. Журибіда, О. Бережницький, С. Михась, М. Кулька, М. Шегда, М. Сосновий, О. Бобяк, Т. Хемій, М. Зин, В. Білокур, І. Яснечук, І. Козак, В. Василенко, В. Настасек, М. Максимюк, М. Росинко, Й. Мазур, С. Качмарчик, д-р О. Г. Гарасим, А. Гарасим, А. Джемелик, Джон Оат, Г. Шагала, А. Свистун, Т. Заболотний, Г. Грицишин, М. Гелета, Ю. Виклюк, М. Моклюк, В. Зеленевець, П. Максимович, І. Карбовський, Лукач, Г. Яцишин, І. Хавлюк, М. Гальчук, М. Пасічник, Л. Стрелов, Е. Бучко, Д. Коник, М. Максимюк, о. Коник, А. Метельський, А. Слободзян, П. Семенчук, К. Спікула, І. Венгринюк, О. Григорець, М. Затонський, І. Банах, В. Канюк, М. Бурак, А. Горохівський, Д. Перпелюк, П. Кобильник, І. Бішко, Укр. Клюб на Норт, В. Ситкевич, Й. Михайлюк, І. Борисевич, Н. Скрипник, М. Довгань, Р. Карбівник, П. Мошневська, О. Оселавська, М. Ворончак, П. Кісь, М. Вишиванюк, Т. Дубчак, Н. Левицький, П. Спікула, Сеньків, М. Дубільський, С. Сеньків, Т. Полянський, Т. Кінаш, С. Захарко, А. Камінська; В. Тимощук 75 ц.; по 50 ц.: Т. Фостич, М. Колодчак, І. Чопик, Воробець, Фостик, І. Подоляк, С. Сахарчук, І. Бекер, І. Кульшенах, М. Дідух, М. Дувбільський; по 25 ц.: Косил, Н. Н.; Н. Н. 10 ц.

Найстави, Па.

Колядували: С. Ялечко, С. Сеньків, М. Волошанський, В. Артимович.

Зложили: О. Владика Йоан Теодорович $3; В. Біляк $2; по $1: С. Крайник, П. Козларський, Д. Слободян, В. Лопушанський, П. Миронюк, С. Ялечко, А. Колодій, Укр. Клюб, М. Козноровський; по 50 ц.: М. Чавс, М. Лопушанський, Г. Москович, М. Сметанюк, Г. Крайник; А. Хомивко 30 ц.

Франкфорд, Па.

Коляда на Карпатську Україну.

Колядували: Г. Михайлюк, М. Шеремета, С. Нендза, П. Омелян, О. Медвідь, Е. Гєврі.

Зложили по $2: К. Федина, М. Андріїв, М. Шанайда, М. Шеремета, І. Медвідь, М. Федорчак; по $1: Френкфорд Клюб, Т. Родинський, Г. Михайлюк, П. Омелян, М. Краснюк, М. Ваврик, Т. Липка, О. Гірш, І. Рега, С. Кордіяка, С. Колодій; по 50 ц.: Г. Гладчук, П. Нестор, Н. Гладчук, Н. Галаса, М. Грапяк, Я. Бульбів, О. Сеньків, Д. Мелиш.

Філядельфія, Па.

Колядували: В. Волошанський, п-ні К. Пилипів, М. Пилипів, С. Мілян.

Зложили по $2: Н. Волошанський, Поступовий укр.-амер. Клюб; по $1: К. Пилипів, С. Мілян, С. Борис, С. Станчак, Н. Солтанюк, М. Сивуляк, М. Кончак, Н. Волос, С. Сенів, І. Марич; по 75 ц.: І. Мамчур, Ф. Мамчур, С. Джуґаш, В. Синишин, А. Боганчин, В. Пітель; по 50 ц.: Ф. Мамчур, П. Дмитруш. Разом $226.90.

Ню Йорк, Н. Й.

Підчас свята державности в Ню Йорку зложили на користь „Карпатської Січи" по $2: д-р Лука Мишуга, В. Різник, Е. Кашлячук; по $1: Д. Костишин, О. Кальба, Віра й Оля Задорецькі, М. Марунчак, М. Новак, С. Ковальчук, В. Іваник, І. Демчук, Е. Ляхович, Я. Яворський, М. Бахусович, К. Берків, С. Абрагамовська, Ю. Стречак, Ст. Луців, Н. Білійчук, Е. Левицький, Н. Н., С. Недошитко, Р. Захарчук, М. Антонович, М. Мойсей, М. Абрамчук, М. Козоріз, Н. Н., П. Гнатів, Н. Поліщук, С. Прончак, П. Михайлюк, А. Грекула, В. Череватюк, Д. Павлик, Т. Жуковська, Й. Третяк, Д. Грабівський, В. Китай, Г. Заканець, М. Сербинський, І. Малко, С. Цимбала, Е. Площанська, Т. Дутчак, Волошин, Н. Н., Н. Н., Н. Жук, М. Крупка, С. Мельник, В. Найдан, В. Душник, І. Григорчак, А. Станіславська, Л. Липецький, І. Хміль, Н. Н.; по 75 ц.: Й. Куза, С. Череватюк; по 50 ц.: А. Гелетій, Н. Н., О. Василишин, Н. Н., Н. Н., Н. Н., І. Хірач, Н. Н., Т. Крохмаль, Н. Н., М. Пилипів, Н. Н., Т. Івасечко, Н. Н., Н. Н., Я. Колосівський, Ю. Лесько, Н. Н., Н. Н., О. Гуль, Н. Н., Н. Н., Н. Н., М. Святий, А. Хархан, П. Корейко, Н. Н., Н. Н. Разом $64.91.

7-мий від. УЧХ-ОДВУ в Ню Брітен, Конн.

Колядували členиці відділу.

Жертвували по $2: М. Улян, В. Пішко; по $1: К. Бобко, о. Е. Пясар, П. Кожух, М. Тимчишин, В. Романишин, П. Ярець, Ю. Багатчук, Й. Дзят, М. Вовк (мол.), У. Керелейза, Е. Симашко, М. Бойко, С. Шпирко, С. Волиняк, Г. Чайка, А. Герент, Е. Гаврилиш, Й. Старанчук, А. Біндас, В. Стасюк, І. Козира, А. Стасюк, О. Сенцьо, К. Ябчанко, М. Карбовник, М. Салеман, Е. Копій, К. Подобінська, І. Глищак, В. Гонтарський, Й. Вайда, Е. Кріль, П. Салабай, І. Горбачук, М. Кріль, Петро й Павло Орги; по 50 ц.: С. Явин, М. Копій, К. Рудик, А. Кохановський, Я. Процько, С. Гонтарський, М. Карбович, Т. Явин, І. Білас, Г. Білас, В. Степась, О. Степась, І. Оліяр, І. Цап, І. Шебеляк, М. Мотика, Ю. Зень, А. Мовчан, К. Геринт, А. Загачевський, І. Зень, М. Криницький, П. Керелейза, Й. Керелейза, Й. Керелейза (стар.), П. Явин, Й. Мельник, С. Явин, І. Сенцьо, М. Романишин, Д. Левицький, А. Ковальчук, І. Салак, В. Кохановський, Н. Геринт, А. Мельник, А. Котик, Т. Жовнірчак, К. Школяр, М. Мазур, А. Останівський, А. Грицьо, П. Житко, М. Піх, Й. Долинський; С. Крачківський 45 ц.; по 25 ц.: І. Сучковський, К. Мацьковяк, Д. Пластуш, І. Сова, І. Котик, І. Валах, Й. Трояновський, І. Котляр, С. Ярець, М. Вовк, К. Нечиста, І. Ванцьо. Разом $65.95. На газоліну зужито 95 ц., а решту розділено так: $50 на визвольну боротьбу, а $15 на Рідну Школу.

2-гий від. УЧХ-ОДВУ в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Колядували: Кат. Коблан, К. Чопик, Ю. Левицька.

Зложили по $5: І. Хомусяк, А. Коблан, А. Кирчів, Ю. Левицька, П. Жуковська; по $2: о. В. Лотович, В. Каричак, Ф. Якимчук, В. Решітник, П. Чопик, С. Лилик, С. Гнира; по $1: М. Трусевич, Е. Волошин, К. Цап, С. Грибіняк, Т. Васько, М. Кусин, С. Євусяк, Л. Онуфрій, І. Фусяк, М. Мандра, П. Тур, Е. Нечесний, Р. Малаховська, А. Шаран, І. Каричак, М. Юрків, Г. Вальчук, Т. Крачковський, А. Качан, Е. Ваславська, І. Шипян, А. Попик, М. Лемчук, І. Білобрам, О. Івасько, М. Данько, П. Мишишин, М. Баран, Е. Ревюк, Е. Ляхович, В. Огоновський, А. Мандат, А. Мандат, А. Милянович, К. Стельмах, К. Гайдук; А. Мигович, І. Грабар, В. Томчук, І. Поліщук, П. Левицький; Л. Мищуга; по 50 ц.: А. Антоневич, П. Гуковська, Т. Гербонка, П. Стеблецький, А. Андрусечко, М. Баричко, М. Гузьо, М. Крайняк, А. Когут, Г. Олесько, М. Попик, А. Дурка, Т. Галайко, А. Явчик, В. Фурка, Т. Завіський, Ю. Шмайда, О. Славська, П. Дмитрів; по 25 ц.: М. Фурка, М. Чайка, М. Хомяк.

Гемстед, Л. Ай.

Зібрала коляду членица УЧХ-ОДВУ пані Юстина Левицька з Джерзі Сіти, Н. Дж.

Зложили: М. Баран $5; Н. Матвійчук, О. Кущак по $1.50; М. Владика $1.60; по $1: В. Волос, М. Матвійчук, П. Максимків, А. Крайник, Г. Матвійчук, І. Горин, Т. Малапчук, Н. Турчин; по 50 ц.: К. Бруневич, М. Лисів. Разом $19.50, а разом джерзісітський відділ УЧХ-ОДВУ заколядував $110.75. Гроші призначено на дім українських збігців у Хусті.

13-тий від. ОДВУ в Когос, Н. Й.

Колядували члени: С. Постоловський, П. Бачинський, М. Мричко, М. Білінський, П. Гуриш, Ф. Шаршанович.

Зложили по $1: О. Десняк, М. Галашин, П. Жмуд, Й. Дзямба, В. Сташко, Й. Білінський; по 50 ц.: Ю. Бакай, П. Гавришенко, П. Жмуд з Олбані, о. Мих. Лисяк, І. Бабяк, Молодечий Клюб, Л. Стакман, М. Гавикович, М. Гогозінська, І. Кречковський, Г. Недільський, Д. Коник, С. Палка, В. Поврозник, С. Постоловський, М. Кушнір, А. Мазурик, І. Малас, Н. Заблоцький, Т. Малігловка, М. Сокольський, С. Каспер, М. Процак; по 25 ц.: І. Коба, Т. Грацон, Д. Мричко, І. Копча, В. Дерлиця, М. Мазурик, В. Любінецький, Г. Габура, Е. Робич, В. Копча, Т. Стижінь, І. Ядлош, Гринчук, Ф. Шаринович, М. Апостол, І. Колосовський; по 10 ц.: М. Голод, Дзямба. Разом $22.20.

(Далі буде)

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 27. березня 1939. у Стейлетон, Н. Й., у „Стетен Айленд Госпитал" помер по довгій і тяжкій недузі довголітній член Бр. св. Арх. Михаїла, відділу 211. У. Н. Союзу,

ВАСИЛЬ ГУЛЬ.

Похорон відбувся 29. березня при такім великім здвизі народу, що такого похорону і такого здвигу народу в цій місцевости ще не було.

Покійний прожив 59 літ. Походив зо села Кліщівка, повіт Рогатин, Західня Україна. До Америки приїхав 1912. року. До У. Н. Союзу вступив 1923. року. Цілий час прожив у Стейплетоні.

Покійний полишив добру жінку і трьох синів: Івана, літ 26, в старім краю; Михайла, літ 25, і Ілька, літ 16, при мамі в Америці.

Земля Йому пером!

Т. Соколовський, секр.

ЗАДОРОГА ДИТИНА

Урядники міста Ст. Луиса, Мезуре, не хочуть цеї дитини на руках жінки, бо вона задорога. Різьбар, Волтер Генкак з Ню Йорку, не вирізьбив був цеї дитини на моделі памятника моряків, а додав його пізніше й почислив за це містові $1,000. Міський уряд заявив, що це забагато платити стільки за одну дитину, та ще з каменя, і приказав різьбареві зняти дитину з рук жінки.

Виїмковий місяць.

— Коли жінка найменше говорить?

— В лютому.

— Чому?

— Бо це є найкоротший місяць.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(73)

„Що сталось?" — запитав занепокоєний Лявак, бачучи Гелену і чуючи стогін Брайена, що відбивав велике терпіння. Лявак не розумів мови Брульора. А Брайен знав, що сталось. „Ось цей діявол", почав Брайен, вказуючи на Брульора, „призначив Гелену за жрекиню огидній звірюці Зитебові. А ми, замкнені ось тут в клітках, навіть не всилі зробити руху на оборону".

В мовчанці Лявак стискав безпомічно залізні стовпці своеї клітки. По хвилі Брайен додав: „Ох, ви не знаете, що за біль завдає мені свідомість, що отсе чекає Гелену". По хвилі Лявак з розпукою додав: „А ви не знаете, що за біль справляє мені! Я кохаю її!". По тих словах оба чоловіки замовкли і тупим поглядом слідкували за тим, що мало статись.

Коли побачення з Брульором закінчилось, Зитеб, ключник підземелля, якому як жрекиня припала Гелена, вказав Гелені, щоб вона ступала поперед нього. Вона вийшла з цього підземелля і пустилась коритарем до підводної лодки Зитеба. Та там Гелена зупинилась. Вона зміркувала, що входить на територію, що є виключно доменою Зитеба.

„Я далі не піду", заговорила вона. „Ходи" закричав Зитеб, вказуючи рукою. Та дівчина твердо опиралась. Зитеб не любив опору. Тому гаркнувши на Гелену ще кілька разів, він добув зза пояса ножа і вимірився до неї. При тім він говорив: „Це є право пана вбити свою жрекиню, коли вона відмовляється від послуху". Він справді замірявся її вбити.